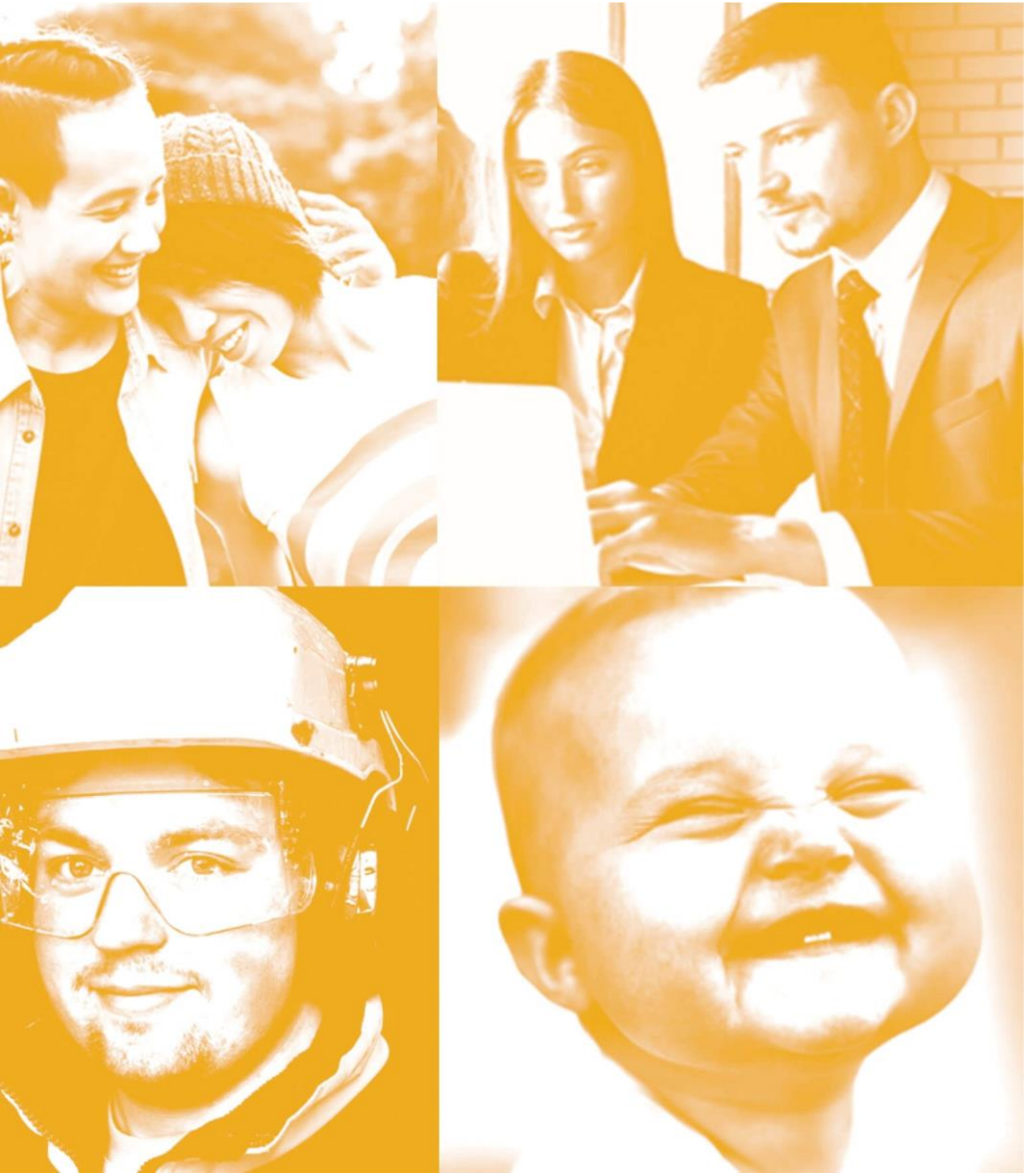

Vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän pääasialliset ehdotukset

Susanna Hoikkala
VTT, neuvotteleva virkamies

26.10.2020

Lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmä

14.3.2019–30.6.2020

Työryhmän tavoitteena arvioida

1) sijaishuollon sekä erityisen huolenpidon sisältö, tarkoitus ja tarve erityisen vaativaa tukea tarvitsevien lasten hoidossa ja huolenpidossa sekä itsenäistymisen tukemisessa;
2) sijaishuollon antama tuki lapsen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisen varmistamisessa;
3) valtion ja yksityisten ylläpitämien koulukotien palvelut ja rooli erityisen vaativaa tukea tarvitsevien lasten hoidossa, huolenpidossa ja opetuksessa;
4) lastensuojelulain rajoitustoimenpiteiden suhde perustuslain 124 §:n mukaiseen julkisen vallan ja merkittävän julkisen vallan käyttöön;
5) kehitteillä olevan osaamis- ja tukikeskusrakenteen rooli sijaishuollon laadun ja osaamisen turvaamisessa.

Työryhmän tehtävät

1) Selvittää monialainen sijaishuollon kokonaisuus ja rakenne erityisen vaativaa tukea tarvitsevien lasten hoidossa, huolenpidossa ja itsenäistymisen tukemisessa;
2) Miten varmistetaan sijaishuoltoon sijoitettujen lasten mielenterveys- ja päihdepalvelut ja muu sosiaali- ja terveydenhuollon tuki;
3) Rajoitustoimenpiteiden tarkoitus, tavoitteet ja muutostarpeet lastensuojelulaissa (PL 124 §);
4) Sijaishuollon rooli ja tuki lapsen peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen suorittamisessa ja työelämään kiinnittymisessä.

TYÖRYHMÄN JÄSENET JA PYSYVÄT ASIANTUNTIJAT

Parsons Annika, neuvotteleva virkamies, STM (pj)
Palola Elina, sosiaalineuvos, STM (varapj)
Hoikkala Susanna, neuvotteleva virkamies, STM (asiantuntijasihteeri)
Björninen Jussi, lapsi- ja perhesosiaalityön palvelualuejohtaja, Vaasan kaupunki
Brisson Anne-Marie, hallitusneuvos, OKM
Eloranta Liisa, lasten- ja oikeuspsykiatrian erikoislääkäri, Niuvanniemen sairaala
Heinonen Hanna, toiminnanjohtaja, Lastensuojelun Keskusliitto
Huhta Jaana, hallitusneuvos, STM
Jackson Riikka, esittelijä, Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto
Ketonen Jussi, kehitysjohtaja, Perhekuntoutuskeskus Lauste
Kujala Anna-Maija, johtaja, Vuorelan koulukoti
Lindberg Kari, Tiimivastaava, Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä
Muurinen Tuija, erikoisasiantuntija, Rikosseuraamusvirasto
Nokireki Katriina, kokemusasiantuntija, Pesäpuu ry
Pihkala Jussi, opetusneuvos, OKM
Puustinen-Korhonen Aila, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
Räty Tapio, esittelijäneuvos, Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto
Salminen Matti, valtion koulukotitoiminnasta vastaava johtaja, THL
Simojoki Kaarlo, ylilääkäri, A-klinikkasäätiö, päihdelääketieteen työelämäprofessori Helsingin yliopisto
Sinko Päivi, erityissosiaalityöntekijä, VTL
Suortti Juho, johtava sosiaalityöntekijä, Jyväskylän kaupunki

Vaativa sijaishuolto - nykytilanne

- Pienen osan tarpeisiin nykyiset sijaishuoltoratkaisut eivät ole riittäviä.
- Psykiatrisen osastohoidon ja pitkäaikaisen kuntouttavan psykiatrisen hoidon palvelut ovat vähentyneet ja osastohoidot muuttuneet lyhyiksi kriisijaksoiksi.
- Päihteitä käyttävien lasten tarpeisiin ei pystytä riittävästi vastaamaan nykyisin palvelurakentein ja -käytännöin.
- EHO-jaksot korvaavat joissakin tilanteissa muita puuttuvia tai riittämättömiä palveluita.
- Lastensuojelun ja vammaispalvelujen yhdyspinnalla olevat lapset ovat usein väliinputoajia.
- Rajoitustoimenpiteitä käytetty ilman lain edellytysten täyttymistä sekä rankaisuna tai varmuuden vuoksi.
- Puolet sijaishuollossa olleista jää pelkän perusasteen tutkinnon varaan.

Pääasialliset ehdotukset

- Säädetään lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoituksesta 35 lasta/sosiaalityöntekijä
- Tarkennetaan avohuollon palveluja ja säädetään uusi tehostettu avohuollon tukitoimi, jotta lasten sijoituksen tarpeen syntymistä voidaan vähentää
- Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä täsmennetään ja sijaishuollon kuntouttavaa sisältöä vahvistetaan
- Vahvistetaan sijaishuoltoon sijoitetun lapsen oikeutta sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalveluihin

Pääasialliset ehdotukset

- Määritellään vaativa sijaishuolto sote -palvelujen toiminnallisesti integroituna laitospalveluna
- Selkeytetään erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä
- Erityisen huolenpidon jakso kerralla 90 vuorokaudeksi ja sitä voitaisiin jatkaa erityisistä syistä 90 vuorokautta
- Erityisen huolenpidon jakson järjestäminen keskitetään valtion lastensuojeluyksiköihin, yksityisiin koulukoteihin sekä kunnan ja maakunnan omistamiin lastensuojelulaitoksiin
- Lastensuojelulaitoksen henkilökunnan ammatillisia osaamisvaatimuksia tarkennetaan ja määritellään henkilöstöresurssit erityisen huolenpidon asumisyksiköihin

Pääasialliset ehdotukset

- Rajoitustoimenpiteissä huomioidaan perustuslain 124 §:n mukainen julkisen vallan ja merkittävän julkisen vallan käyttö
- Säädetään rajoitustoimenpiteistä, joilla suojellaan päihteitä käyttävän lapsen henkeä, terveyttä ja kehitystä
- Täsmennetään lastensuojelun jälkihuollon sisältöä

- Säädetään uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista, ja täsmennetään valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna.

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos ajastanne ja hyvää syksyä!

etunimi.sukunimi@stm.fi